Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0344

Dekarbonizácia a modernizácia rybolovu v EÚ a vývoj a zavádzanie rybárskeho výstroja

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. decembra 2025 o dekarbonizácii a modernizácii rybolovu v EÚ a o vývoji a zavádzaní rybárskeho výstroja (2024/2123(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na články 3, 4, 9, 38, 174 a 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

– so zreteľom na Medzinárodný dohovor o bezpečnosti ľudského života na mori z 25. mája 1980,

– so zreteľom na Dohovor o Medzinárodnej námornej organizácii zo 17. marca 1958,

– so zreteľom na Dohovor o založení Medzinárodnej organizácie práce,

– so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v Paríži (Parížska dohoda),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve[1],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike[2],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 z 20. júna 2019 o zachovaní rybolovných zdrojov

---

1 Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj.

2 Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.

a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení[3],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy)[4],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1139 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond[5],

– so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/591 zo 6. apríla 2022 o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2030[6],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1804 z 13. septembra 2023 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá[7],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1805 z 13. septembra 2023 o využívaní palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív v námornej doprave[8],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 z 18. októbra 2023, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov[9],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2842 z 22. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 a ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006 a (ES) č. 1005/2008 a nariadenia Európskeho

---

3 Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.

4 Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

5 Ú. v. EÚ L 247, 13.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1139/oj.

6 Ú. v. EÚ L 114, 12.4.2022, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

7 Ú. v. EÚ L 234, 22.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1804/oj.

8 Ú. v. EÚ L 234, 22.9.2023, s. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj.

9 Ú. v. EÚ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.

parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2017/2403 a (EÚ) 2019/473, pokiaľ ide o kontrolu rybárstva[10],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 s názvom Európska zelená dohoda (COM(2019)0640),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2020 o Európskej zelenej dohode[11],

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. mája 2021 o novom prístupe k udržateľnému modrému hospodárstvu v EÚ – Transformácia modrého hospodárstva EÚ v záujme udržateľnej budúcnosti (COM(2021)0240),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 21. februára 2023 o energetickej transformácii odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ (COM(2023)0100),

– so zreteľom na príručku Komisie z novembra 2023 o možnostiach financovania prechodu rybolovu a akvakultúry na zelenú energiu, ktorou sa podporuje energetická transformácia rybolovu a akvakultúry prostredníctvom možností financovania EÚ v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, nástroja NextGenerationEU a ďalších iniciatív,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 21. februára 2023 s názvom Akčný plán EÚ: ochrana a obnova morských ekosystémov pre udržateľné a odolné rybárstvo,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2021 o posilnení partnerstva s najvzdialenejšími regiónmi Únie[12],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. septembra 2021 o rybároch budúcnosti: ako pritiahnuť novú generáciu pracovníkov k odvetviu rybárstva a vytvárať pracovné miesta v pobrežných komunitách[13],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 o ceste k udržateľnému modrému hospodárstvu v EÚ: úloha odvetví rybolovu a akvakultúry[14],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2023 o situácii v oblasti maloobjemového rybolovu v EÚ a o vyhliadkach do budúcnosti[15],

---

10 Ú. v. EÚ L, 2023/2842, 20.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.
11 Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2.
12 Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 18.
13 Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 67.
14 Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 2.
15 Ú. v. EÚ C 214, 16.6.2023, s. 150.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o súčasnom stave vykonávania spoločnej rybárskej politiky a budúcich perspektívach[16],

– so zreteľom na správu Európskeho dvora audítorov z roku 2022 s názvom Preskúmanie 01/2022: Zdaňovanie energie, stanovovanie cien uhlíka a energetické dotácie a na jeho správu z roku 2020 s názvom Osobitná správa 26/2020: Morské prostredie: ochrana EÚ je rozsiahla, ale nejde do hĺbky,

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 25/2023 s názvom Politika EÚ v oblasti akvakultúry – Stagnácia produkcie a nejasné výsledky napriek zvýšenému financovaniu EÚ,

– so zreteľom na správu svojho oddelenia vedeckej predikcie z júna 2023 s názvom Dekarbonizácia odvetvia rybolovu: Opatrenia energetickej efektívnosti a alternatívne energetické riešenia pre rybárske plavidlá,

– so zreteľom na odporúčania Poradnej rady pre Baltské more z 3. októbra 2023 týkajúce sa energetickej transformácie odvetvia rybolovu v Baltskom mori,

– so zreteľom na odporúčanie Poradnej rady pre severozápadné vody z 28. novembra 2023 týkajúce sa oznámenia Komisie o energetickej transformácii odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ,

– so zreteľom na správu služby monitorovania zmeny klímy programu Copernicus a Svetovej meteorologickej organizácie z 15. apríla 2025 s názvom Stav klímy 2024 v Európe,

– so zreteľom na odporúčanie Poradnej rady pre Severné more z 19. mája 2025 týkajúce sa hodnotenia spoločnej rybárskej politiky,

– so zreteľom na správu Európskej vedeckej poradnej rady pre zmenu klímy z 2. júna 2025 s názvom Vedecké poradenstvo k zmene európskeho právneho predpisu v oblasti klímy – stanovenie cieľov v oblasti klímy na posilnenie strategických priorít EÚ,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre rybárstvo (A10-0236/2025),

A. keďže dosiahnutie klimatickej neutrálnosti do roku 2050 si vyžaduje ambicióznu, sociálno-hospodársku, spravodlivú, inkluzívnu a udržateľnú transformáciu odvetvia rybárstva EÚ založenú na rovnováhe medzi ochranou životného prostredia, sociálnou

---

16 Ú. v. EÚ C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

spravodlivosťou a hospodárskou životaschopnosťou a podporovanú verejnými investíciami a inováciami;

B. keďže riešenie výziev súvisiacich s klímou a životným prostredím aj dosiahnutie cieľov Parížskej dohody sú ťažiskom oznámenia Komisie z roku 2019 o Európskej zelenej dohode;

C. keďže oceány absorbujú približne 30 % celosvetových emisií oxidu uhličitého;

D. keďže sa odhaduje, že v najhoršom prípade rybárska flotila EÚ emituje 0,015 % celosvetových emisií uhlíka; keďže flotila EÚ už znížila svoje emisie o viac ako 52 % v porovnaní s rokom 1990;

E. keďže toto výrazné zníženie je spôsobené znížením stavu flotily EÚ, zlepšením energetickej efektívnosti plavidiel a zvýšením výnosov rybolovu; keďže však odvetvie rybárstva čelí požiadavkám na dekarbonizáciu, ktoré by mu mohli spôsobiť neprimerané náklady;

F. keďže energetické výrobky dodávané na použitie ako palivo na plavbu vo vodách EÚ sú v súčasnosti plne oslobodené od zdaňovania podľa smernice o zdaňovaní energie;

G. keďže odvetvie rybolovu EÚ čelí významným výzvam spojeným so zmenou klímy, od nepriaznivejších poveternostných podmienok na mori až po migráciu populácií rýb v dôsledku vyšších morských teplôt;

H. keďže boj proti zmene klímy je naliehavý a potrebný na riešenie trojitej planetárnej krízy, ktorá postihuje oceány, a na zabránenie ďalším nepriaznivým účinkom na spoločnosť a hospodárstvo s cieľom zabezpečiť, aby budúce generácie vrátane budúcich generácií rybárov boli lepšie vybavené na riešenie nevyhnutných účinkov zmeny klímy;

I. keďže morské plody sú najzdravším zdrojom živočíšnych bielkovín na svete s najnižšou uhlíkovou stopou, ale EÚ je stále závislá od dovozu viac ako 70 % svojej spotreby morských plodov;

J. keďže prechod na alternatívne palivá a nízkouhlíkové pohonné systémy si vyžaduje značné investície do technologického vývoja, navrhovania plavidiel, odbornej prípravy posádky a prístavnej infraštruktúry a musí ho sprevádzať verejná podpora na zabezpečenie úspešného rozvoja, realizácie, prístupnosti a cenovej dostupnosti v prípade všetkých segmentov flotily, najmä maloobjemového tradičného rybolovu;

K. keďže žiadne alternatívne palivo alebo žiadna technológia v súčasnosti neponúka konečné, prístupné a škálovateľné riešenie pre úplnú dekarbonizáciu rybárskej flotily, treba však aktívne podporovať vývoj a pokrok prostredníctvom výskumu,

demonštračných projektov a cielených verejných a súkromných investícií, aby sa umožnila spravodlivá a včasná transformácia;

L. keďže partnerstvo pre energetickú transformáciu, ktoré sa začalo v roku 2023, je cennou platformou navrhnutou na urýchlenie energetickej transformácie v odvetví rybolovu a akvakultúry EÚ a na spájanie príslušných zainteresovaných strán;

M. keďže v 8. environmentálnom akčnom programe sa uvádza záväzok EÚ postupne zrušiť dotácie na fosílne palivá vnútri EÚ;

N. keďže maloobjemová pobrežná flotila naďalej čelí pretrvávajúcim výzvam v oblasti modernizácie flotily, a to napriek tomu, že predstavuje 76 % všetkých aktívnych rybárskych plavidiel pôsobiacich v EÚ; keďže napriek počtu plavidiel zostáva technologický vývoj obmedzený, najmä pokiaľ ide o vhodné nové hybridné motory, a vysoké náklady na alternatívne palivá v porovnaní s fosílnymi palivami narúšajú proces transformácie; keďže je naliehavo potrebné zaviesť cielené opatrenia na podporu transformácie maloobjemového rybolovu;

O. keďže rybári, najmä drobní prevádzkovatelia, sú zásadnými spojencami pri ochrane morských ekosystémov a mali by byť plne zapojení do vykonávania a monitorovania politík podporujúcich prechod na udržateľné rybolovné postupy a rybolovné postupy s malým vplyvom;

P. keďže cieľom spoločnej rybárskej politiky (SRP) je zaručiť riadnu ochranu a riadenie morských biologických zdrojov a zabezpečiť, aby rybolovné činnosti boli dlhodobo environmentálne udržateľné a riadené spôsobom, ktorý je v súlade s cieľmi dosiahnuť prínosy v hospodárskej a sociálnej oblasti a v oblasti zamestnanosti a prispievať k potravinovej bezpečnosti;

Q. keďže Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF) obsahuje ustanovenia na podporu dekarbonizácie, inovácií a sociálnej udržateľnosti v odvetví rybárstva, ale jeho účinný prínos závisí od spravodlivého prístupu, zníženia administratívnej záťaže a úplného zosúladenia s cieľmi spravodlivej a inkluzívnej transformácie;

R. keďže zlepšenia v oblasti bezpečnosti a energetickej efektívnosti možno v zásade podporiť z fondov EÚ v rámci ENRAF a v súlade s pravidlami SRP; keďže sa však musia zvážiť menej reštriktívne podmienky s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty a regióny boli schopné uspokojiť potreby svojich rybárskych flotíl v oblasti dekarbonizácie a modernizácie a zároveň zabrániť nadmernej kapacite alebo nadmernému rybolovu na úrovni jednotlivých segmentov alebo celej vnútroštátnej flotily;

S. keďže Európsky dvor audítorov uviedol, že „ENRF by sa nemal používať na financovanie opatrení, ktoré zvyšujú rybolovnú kapacitu

plavidiel“[17];

T. keďže pri vykonávaní by sa mala rešpektovať obrovská regionálna rozmanitosť rybárskej flotily EÚ a nesmie sa uplatňovať univerzálny prístup, najmä v najvzdialenejších regiónoch;

U. keďže najvzdialenejšie regióny čelia osobitným obmedzeniam, ako je odľahlosť, ostrovný charakter, malé trhy a obmedzená prepojenosť, ktoré sa musia v plnej miere zohľadniť pri vykonávaní rybárskych politík, a to aj prostredníctvom prispôsobených kritérií oprávnenosti v rámci ENRAF a flexibility, pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa kapacity a obnovy flotily;

V. keďže inovačný rybársky výstroj a techniky môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri zvyšovaní environmentálnej udržateľnosti a prevádzkovej efektívnosti a pri znižovaní spotreby paliva a musia sa podporovať prostredníctvom cielených verejných a súkromných investícií, výmeny poznatkov a rýchlejších postupov hodnotenia s cieľom umožniť širšie zavádzanie;

W. keďže inovačný rybársky výstroj musí pokročiť z fázy prototypu do demonštračnej fázy, aby bolo možné overiť jeho efektívnosť a účinnosť v podmienkach skutočného používania, a to s podporou ENRAF;

X. keďže niektoré rybolovné techniky sú veľmi náročné na palivo, čo tomuto odvetviu spôsobuje značné náklady a má za následok mimoriadne vysokú uhlíkovú stopu;

Y. keďže spôsob, akým sa uplatňujú niektoré rybolovné techniky, má variabilný vplyv na sekvestráciu uhlíka v oceánoch a v závislosti od viacerých faktorov, ako je druh rybolovu, môže byť podľa vedeckých poznatkov takisto považovaný za udržateľný a zlučiteľný s dosahovaním cieľov ochrany morského dna;

Z. keďže je nevyhnutné podporovať a investovať do výskumu a vývoja alternatívnych motorov a palív a ich účinného využívania, zlepšenia energetickej hospodárnosti plavidiel prostredníctvom dodatočnej modernizácie alebo inovatívnej námornej architektúry a vývoja nového udržateľného rybárskeho výstroja a metód, ako aj do technológií, ktoré znižujú vedľajšie úlovky, zlepšujú palivovú efektívnosť a minimalizujú narušenie morského dna, s cieľom podporiť spravodlivý a vedecky podložený prechod na udržateľné rybárstvo a dosiahnuť ciele právnych predpisov EÚ v oblasti rybárstva;

---

17 Európsky dvor audítorov, Morské prostredie – ochrana EÚ je rozsiahla, ale nejde do hĺbky, Úrad pre publikácie, 2020, https://data.europa.eu/doi/10.2865/134960.

AA. keďže potreba modernizovať, dekarbonizovať a zabezpečiť spravodlivú energetickú transformáciu predstavuje aj príležitosť na zlepšenie pracovných a životných podmienok na palube, čo je nevyhnutné na zabezpečenie dobrých podmienok rybárov, prilákanie nových generácií do tohto odvetvia a na to, aby bola rybárska profesia inkluzívnejšia, najmä pre ženy a mladých ľudí;

AB. keďže úspešná a spravodlivá transformácia odvetvia rybárstva si vyžaduje inkluzívne riadenie založené na vedeckých dôkazoch a aktívne zapojenie príslušných zainteresovaných strán vrátane rybárov, pobrežných komunít, výskumných pracovníkov a regionálnych orgánov;

AC. keďže udržateľná vnútrozemská a morská akvakultúra, chov mäkkýšov a rias môžu prispieť k širšej dekarbonizácii odvetvia potravín z vodných živočíchov v EÚ a znížiť uhlíkovú stopu dovozu;

Dekarbonizácia a energetická transformácia

1. zdôrazňuje, že dosiahnutie klimatickej neutrálnosti do roku 2050 v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody, právnymi predpismi EÚ a Parížskou dohodou OSN si vyžaduje štruktúrovanú, inkluzívnu a spravodlivú transformáciu naprieč všetkými odvetviami rybolovu a akvakultúry EÚ;

2. podčiarkuje, že táto transformácia musí zmysluplne prispieť k cieľom EÚ v oblasti klímy bez toho, aby sa narušila odolnosť alebo sociálna a hospodárska stabilita rybárskych komunít, a zároveň musí zabezpečiť ochranu ich živobytia v súlade s tromi piliermi udržateľného rozvoja;

3. zdôrazňuje, že je potrebný realistický a postupný plán dekarbonizácie, ktorý je založený na najlepších dostupných vedeckých poznatkoch a údajoch a prispôsobený technologickému vývoju, logistickým zlepšeniam, dostupnosti alternatívnych palív a legislatívnym harmonogramom, aby sa zabezpečilo realizovateľné a účinné vykonávanie vo všetkých segmentoch flotily;

4. požaduje koordinované a dlhodobé politické rámce, ako sú priority uvedené v oznámení Komisie z 5. júna 2025 s názvom Európsky oceánsky pakt (COM(2025)0281), s cieľom dekarbonizovať rybolov a akvakultúru a zaistiť, aby sa nezabudlo na žiadny segment flotily ani región;

5. uznáva, že dekarbonizácia a energetická transformácia predstavujú významnú výzvu pre odvetvie rybárstva, najmä pre menšie subjekty s obmedzenou finančnou a technickou kapacitou; pripomína, že dosiahnutie inkluzívnej a spravodlivej transformácie si vyžaduje odstránenie štrukturálnych prekážok prístupu vrátane vysokých vstupných nákladov, chýbajúcej odbornej prípravy a nedostatočnej prístavnej infraštruktúry; zdôrazňuje, že univerzálny prístup nie je

vhodný vzhľadom na rozmanitosť flotíl, regiónov a sociálno-ekonomických kontextov v celej EÚ; pripomína, že maloobjemová pobrežná flotila predstavovala v roku 2021 76 % aktívnej flotily EÚ a takmer celú flotilu v najvzdialenejších regiónoch EÚ;

6. zdôrazňuje, že existujú značné obmedzenia a prekážky pre investície do modernizácie, energetickej efektívnosti a udržateľnosti v rámci flotily EÚ; podčiarkuje preto, že úvahy sa musia zamerať nielen na modernizáciu, ale aj na možnosti obnovy plavidiel berúc do úvahy vysoký priemerný vek flotily 31,5 roka, aby sa dosiahli ciele EÚ v oblasti dekarbonizácie;

7. navrhuje preto podporovať stimuláciu systémov obnovy v spolupráci so súkromnými aktérmi a s podporou vnútroštátnych finančných prostriedkov a finančných prostriedkov EÚ, aby sa uľahčila obnova flotily modernejšími, bezpečnejšími a ekologickejšími plavidlami, čím sa zvýši atraktívnosť v záujme lepšieho dosiahnutia generačnej obnovy a budovania dôvery medzi odvetvím rybolovu, verejnými inštitúciami, orgánmi a investormi;

8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasný rámec v rámci SRP a ENRAF výrazne obmedzuje možnosti verejnej podpory, čo odrádza aj súkromné investície do obnovy plavidiel a bráni potrebnému vývoju v prospech dekarbonizácie rybárskej flotily EÚ; vyzýva preto na zmenu súčasného legislatívneho rámca; vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasné finančné stimuly nepostačujú na uspokojenie potrieb odvetvia, a trvá na tom, že treba vypracovať a zaviesť nové mechanizmy na zabezpečenie finančného pákového efektu;

9. vyzýva Komisiu, aby identifikovala a vytvorila dodatočné a postačujúce nástroje financovania nad rámec ENRAF vrátane inovatívnych modelov financovania s cieľom podporiť obrovské investičné potreby odvetvia na účely dekarbonizácie a energetickej transformácie;

10. odporúča, aby Komisia podporovala výskum v oblasti navrhovania plavidiel vrátane inovácií nad rámec pohonných systémov, ako je zlepšenie hydrodynamiky trupu, používanie ľahkých kompozitných materiálov a nahradenie hydraulicko-mechanických systémov elektrickými pohonmi;

11. berie na vedomie možnosť členských štátov zvážiť zahrnutie úsilia o dekarbonizáciu do kritérií prideľovania rybolovných kvót hospodárskym subjektom v súlade s článkom 17 SRP, keď budú k dispozícii technické riešenia a dostatočná finančná podpora;

12. zdôrazňuje, že energetická transformácia musí byť inkluzívna a prístupná všetkým segmentom odvetvia, a preto sa ňou treba naplno zaoberať pri tvorbe politiky EÚ, najmä v prípade maloobjemových a drobných rybárov, a musí byť podporovaná verejnými investíciami, odbornou prípravou a prenosom poznatkov;

13. uznáva, že v súčasnosti žiadna technológia pohonu alebo paliva neponúka konečné riešenie dekarbonizácie a energetickej transformácie odvetvia rybárstva vzhľadom na veľkú rozmanitosť typov plavidiel a prevádzkových profilov a na regionálnu rôznorodosť vo veľkom rozsahu;

14. upozorňuje na to, že univerzálny prístup nebude vhodný, keďže nové technológie, ako sú alternatívne palivové riešenia, nebudú schopné uspokojiť potreby všetkých flotíl; zdôrazňuje, že treba posúdiť energetickú situáciu rybárskych plavidiel s cieľom maximalizovať ich efektívnosť, pričom sa musia zohľadniť potreby jednotlivých flotíl;

15. zdôrazňuje, že je potrebné poskytnúť primeranú podporu a investície, aby sa zabránilo rastúcim nákladom na palivá, a podčiarkuje, že kým nebudú v komerčnom rozsahu dostupné čisté technológie pohonu alebo alternatívne zdroje energie a legislatívny rámec nebude prispôsobený ich vykonávaniu, nemali by sa pre rybársku flotilu EÚ zaviesť žiadne pravidlá zdaňovania palív na úrovni EÚ, pretože takéto opatrenia by zhoršili sociálno-ekonomické výzvy, ktorým už rybárske spoločnosti čelia v dôsledku vysokých cien energie a inflácie;

16. zdôrazňuje, že zmena pohonných systémov nevyhnutne zahŕňa okrem prispôsobovania plavidiel aj významné zmeny prístavnej infraštruktúry a vybavenia;

17. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi zvážila systémy, ktoré lepšie uľahčia a podporia investície do čistej energie, ktoré budú prispôsobené miestnej realite a potrebám, s cieľom podporiť energetickú transformáciu a zaistiť spravodlivý prechod na dekarbonizáciu a energetickú transformáciu vozového parku;

18. zdôrazňuje, že opatrenia v oblasti modernizácie, dekarbonizácie a energetickej transformácie musia odrážať potrebu prispôsobených a dostupných systémov podpory, aby sa zaručila environmentálna a hospodárska životaschopnosť flotily; podčiarkuje, že je nevyhnutné, aby sa z finančných prostriedkov EÚ, ako je ENRAF, spolu so štátnou pomocou a súkromnými finančnými prostriedkami financovali potrebné investície do prístavov, energetickej infraštruktúry a plavidiel, a to od návrhu až po dodanie, s cieľom zabezpečiť potrebný priestor na dekarbonizáciu a energetickú transformáciu, zvýšiť sociálnu priestornosť plavidiel, aby disponovali primeranými pracovnými priestormi a priestormi pre posádku slúžiacimi na odpočinok a posádka absolvovala náležitú odbornú prípravu, ako aj s cieľom prispieť k udržateľnému využívaniu morských zdrojov;

19. zdôrazňuje, že maloobjemový tradičný rybolov má vo všeobecnosti nižšie environmentálne a uhlíkové vplyvy, a preto zohráva v závislosti od regiónu zásadnú úlohu v ekologickej a sociálnej štruktúre týchto regiónov; vyzýva Komisiu, aby v úzkej spolupráci s členskými štátmi

vytvorila a zaviedla podporné mechanizmy pre maloobjemový, drobný a pobrežný rybolov, ktoré umožnia riešiť špecifické problémy, ktorým čelí táto časť odvetvia;

20. zdôrazňuje, že finančné potreby si vyžadujú dôkladnú štúdiu Komisie a riešenia, ktoré by zahŕňali aj sporiace produkty európskych občanov a špecializovaných bánk, ako sú námorné banky, s cieľom ponúknuť financovanie s podporou európskej záruky na dotknuté finančné produkty a s podporou Európskej investičnej banky;

21. vyzýva na úplné vykonávanie SRP s cieľom zabezpečiť, aby rybolovné a akvakultúrne činnosti boli riadené spravodlivo, vytvárali sociálno-ekonomické prínosy, prispievali k dostupnosti potravinových výrobkov a minimalizovali vplyv ich činností na biotopy a morské ekosystémy a zároveň obnovovali a udržiavali populácie lovených druhov nad úrovňami, pri ktorých sa dosahuje maximálny udržateľný výnos; domnieva sa, že SRP sa musí uplatňovať s prihliadnutím na osobitné charakteristiky rôznych morských oblastí; zdôrazňuje, že je dôležité naplno mobilizovať ENRAF, aby sa podporilo vykonávania SRP a energetickej transformácie flotily; vyjadruje poľutovanie nad tým, že SRP a ENRAF ukladajú prísne kapacitné obmedzenia založené na priestornosti, obmedzujú inštaláciu nových pohonných systémov a skladovanie paliva a bránia zlepšeniu bezpečnosti, pracovných podmienok a základného pohodlia rybárov;

22. pripomína, že v prebiehajúcom hodnotení SRP a jej prípadnom preskúmaní by sa mala posúdiť a zohľadniť situácia flotily EÚ a nutné zlepšenia; zdôrazňuje, že je zodpovednosťou členských štátov riadiť svoje vnútroštátne kapacitné stropy, ako sa stanovuje v SRP; poukazuje na to, že v odvetví rybolovu uplatňovanie týchto limitov spolu s reštriktívnym prístupom členských štátov vytvorilo prekážky pre dekarbonizáciu a energetickú transformáciu flotily; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať, prostredníctvom SRP a ENRAF, dosiahnutie udržateľnej rybárskej flotily EÚ v jej troch rozmeroch, a to vďaka primeranému a potrebnému financovaniu v budúcom viacročnom finančnom rámci;

23. víta skutočnosť, že súčasný ENRAF zavádza možnosť prispieť k zlepšeniu pracovných, životných a bezpečnostných podmienok na plavidlách EÚ bez toho, aby sa zvýšila ich rybolovná kapacita, pričom sa osobitný dôraz kladie na pobrežné plavidlá a plavidlá maloobjemového pobrežného rybolovu; zdôrazňuje, že ENRAF prispieva k udržateľnosti rybárstva a modrého hospodárstva a pomáha plniť cieľ OSN v oblasti udržateľného rozvoja č. 14; je však znepokojený tým, že členské štáty tieto možnosti vo veľkej miere nevyužívajú, a domnieva sa, že príliš reštriktívne pravidlá vytvorili v tejto súvislosti prekážky;

24. zastáva názor, že zníženie závislosti od fosílnych palív by nemalo viesť k tomu, že EÚ bude pri rozvoji, výstavbe a modernizácii flotily

EÚ závislá od krajín mimo EÚ; poukazuje na to, že strategická autonómia EÚ musí byť ústredným prvkom všetkých politík vrátane dekarbonizácie, energetickej transformácie a modernizácie flotily, najmä v rámci budúcej námornej priemyselnej stratégie;

25. žiada, aby námorná priemyselná stratégia zahrnula rybársku flotilu do svojho cieľa, ktorým je podpora modrého hospodárstva a zabezpečenie alebo opätovné získanie vedúceho postavenia Európy vo svete v oblasti námorných technológií;

26. zdôrazňuje, že v záujme nájdenia konkrétnych a realistických spôsobov modernizácie a dekarbonizácie flotily je potrebný komplexný prístup v celom námornom hodnotovom reťazci (vrátane vlastníkov lodí, prístavov, dodávateľov energie, lodeníc, projekčných kancelárií, dodávateľov vybavenia, klasifikačných spoločností, finančných spoločností, výskumných pracovníkov atď.), ktorý vyžaduje spoluprácu prostredníctvom iniciatív a programov na podporu plavidiel s nulovými emisiami a prístavnej infraštruktúry;

27. v tejto súvislosti zdôrazňuje význam opatrení na stimulovanie dopytu po udržateľných lodných palivách, ako je využívanie politických nástrojov a cieľov EÚ, a stimulovania a uľahčovania zavádzania potrebnej infraštruktúry;

28. víta v tomto ohľade prácu partnerstva pre energetickú transformáciu odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ, ktoré Komisia začala v roku 2023 a ktoré má slúžiť ako platforma spolupráce, ktorej cieľom je urýchliť energetickú transformáciu v odvetviach rybolovu a akvakultúry EÚ; zdôrazňuje, že spolupráca a dialóg v rámci tohto partnerstva sú síce dôležité, podčiarkuje však, že v záujme splnenia cieľov musia viesť ku konkrétnym zlepšeniam podmienok, ktorú sú nevyhnutné na dekarbonizáciu;

29. upozorňuje, že treba posilniť konkurencieschopnosť odvetvia a podporiť jeho udržateľnú transformáciu tým, že sa podnikom a pobrežným komunitám poskytne udržateľná budúcnosť, a to vytvorením nového strategického paktu medzi EÚ a odvetviami rybolovu a akvakultúry;

30. zdôrazňuje, že je potrebné stimulovať aplikovaný výskum a technologické inovácie v obehovom hospodárstve vnútri odvetvia rybárstva, aj so zameraním na rybársky výstroj, podporou pilotných iniciatív a územných projektov, ktoré posilňujú synergie medzi podnikmi v sektore rybárstva, rybárskymi miestnymi akčnými skupinami, prevádzkovateľmi spracovania odpadu, spoločnosťami zaoberajúcimi sa recykláciou a inými hospodárskymi aktérmi, aby sa zvýšila efektívnosť využívania zdrojov, zlepšila konkurencieschopnosť odvetvia a vytvorili nové pracovné príležitosti na miestnej úrovni;

31. zdôrazňuje, že geografická odľahlosť, ostrovný charakter a malá rozloha najvzdialenejších regiónov si vyžadujú diferencovaný prístup

k dekarbonizácii ich odvetví rybolovu vzhľadom na ťažkosti, s ktorými sa stretávajú ich flotily pri dodržiavaní procesu dekarbonizácie a modernizácie, ktorý so sebou prináša technologická a udržateľná transformácia; zdôrazňuje, že predchádzajúce nástroje financovania, ako je program osobitných alternatív pre odľahlosť a ostrovný charakter v oblasti rybolovu, zohľadňovali osobitné charakteristiky týchto regiónov, ktoré sú uznané v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie; zdôrazňuje, že v budúcnosti sa to musí naplno zohľadniť pri navrhovaní a vykonávaní nástrojov financovania, regulačných rámcov a inovačných stratégií;

32. poznamenáva, že rybárske flotily najvzdialenejších regiónov sú prevažne maloobjemové a starnúce a čelia rastúcim bezpečnostným rizikám a zhoršovaniu pracovných a životných podmienok; ďalej konštatuje, že ich štrukturálne podmienky a dodatočné náklady v dôsledku odľahlosti sa ďalej zhoršujú rastúcim vplyvom extrémnych poveternostných podmienok; zdôrazňuje, že táto situácia obmedzuje prístup k zdrojom a ohrozuje potravinovú bezpečnosť a miestne hospodárstva týchto území;

33. žiada, aby sa kritériá oprávnenosti a investičné priority v rámci ENRAF a iných nástrojov EÚ prispôsobili tak, aby zohľadňovali štrukturálne obmedzenia a environmentálnu zraniteľnosť najvzdialenejších regiónov a aby sa zabezpečilo, že energetická transformácia nebude prehlbovať nerovnosti či brániť sociálno-ekonomickej udržateľnosti týchto území;

34. zdôrazňuje, že maloobjemový pobrežný rybolov, najmä v ostrovných a najvzdialenejších regiónoch, je základným kameňom potravinovej bezpečnosti a hospodárskej, sociálnej a kultúrnej štruktúry mnohých miestnych komunít, kde je prístup k zdrojom čerstvých a zdravých bielkovín úzko spojený so životaschopnosťou miestnej rybolovnej činnosti; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že environmentálne ciele budú plne zlučiteľné s hospodárskou udržateľnosťou maloobjemového pobrežného rybolovu;

35. vyzýva na posilnenú spoluprácu s krajinami mimo EÚ pôsobiacimi v tých istých námorných regiónoch a morských oblastiach, najmä v rámci regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva, ak je to vhodné a sú už zriadené, s cieľom vymieňať si najlepšie postupy, koordinovať investície a stanoviť spoločné ciele v oblasti dekarbonizácie, energetickej transformácie a environmentálnej udržateľnosti rybárstva, aby sa zabezpečilo uplatňovanie spoločných pravidiel pri súčasnom dodržiavaní zásady reciprocity a spravodlivých podmienok pre všetky hospodárske subjekty;

36. konštatuje, že diaľkové flotily pôsobiace v rozvojových krajinách a na širom mori čelia neprekonateľným prekážkam, ktoré spočívajú v tom, že infraštruktúry, ako sú prístavy, lodenice a skladovacie strediská pre nové palivá a pohonné systémy v týchto krajinách, nie sú

pripravené alebo vhodné na uspokojenie potrieb dekarbonizovaných plavidiel;

37. navrhuje, aby Komisia preskúmala uhlíkové a environmentálne vplyvy všetkého dovozu produktov rybolovu a akvakultúry s cieľom zabrániť nerovnakým podmienkam v porovnaní s globálnymi konkurentmi, ktorí nepodliehajú podobne prísnym regulačným rámcom alebo rovnocenným environmentálnym, zdravotným a sociálnym normám;

Modernizácia

38. zdôrazňuje, že modernizácia rybárskej flotily EÚ je kľúčovým prvkom prechodu na udržateľnejšie a odolnejšie odvetvie a mala by sa zaoberať technologickými a ľudskými výzvami a zabezpečiť, aby sa energetická efektívnosť, digitálna kapacita a prevádzková bezpečnosť riešili spolu so zlepšovaním pracovných podmienok na palube;

39. opakuje, že zvýšená hrubá priestornosť alebo rekonfigurovaná konštrukcia plavidla umožňujúca alternatívny pohon alebo zlepšenia bezpečnosti by sa nemali považovať za prínos k zvýšeniu rybolovnej kapacity, a teda by nemali prispievať k riziku nadmerného rybolovu; zdôrazňuje, že oddelenie rybolovnej kapacity a hrubej priestornosti v záujme dekarbonizácie, energetickej transformácie alebo zlepšenia bezpečnosti je nevyhnutné pre spravodlivý politický rámec založený na dôkazoch;

40. žiada, aby verejná podpora uprednostňovala modernizáciu plavidiel, ktorá zabezpečí environmentálne prínosy, sociálny pokrok aj zvýšenú kapacitu na riadne uchovávanie úlovkov na palube vrátane chladiacich a konzervačných systémov, a to v rámci vnútroštátnych kapacitných stropov;

41. vyzýva členské štáty, aby využívali finančnú podporu EÚ a členských štátov na uprednostňovanie stratégií modernizácie, ktoré posilňujú dlhodobú udržateľnosť rybárskych podnikov, podporujú miestne hodnotové reťazce a zabezpečujú, aby rybári mohli naďalej pracovať za spravodlivých, predvídateľných a ekonomicky životaschopných podmienok;

42. zdôrazňuje svoj názor, že generačná obnova môže ísť ruka v ruke s cieľmi Európskej zelenej dohody a potrebou zabezpečiť digitálnu transformáciu v rámci modrého hospodárstva; konštatuje, že si to vyžaduje nielen prilákanie mladých ľudí do odvetvia rybolovu, ale aj zabezpečenie zlepšenia pracovných a životných podmienok na palube, poskytnutie lepšieho ubytovania a zariadení s cieľom prispieť k blahobytu posádky, zaistenie riadnej odbornej prípravy a informovania a poskytnutie atraktívnych kariérnych vyhliadok a príležitostí na vylepšenie ich osobnej situácie – najmä ponúknutím

spravodlivých a stabilných možností príjmu a zabezpečením udržateľnosti;

43. zdôrazňuje, že mladé generácie rybárov prispievajú k súdržnosti svojich miestnych komunít, najmä v najizolovanejších pobrežných regiónoch a regiónoch s nedostatkom pracovných príležitostí, vďaka čomu môžu prispievať k hospodárskym, sociálnym a environmentálnym zlepšeniam v tomto odvetví; zdôrazňuje tiež, že je potrebné posilniť úlohu žien v tomto odvetví prostredníctvom zvýšenia mobility a pracovných príležitostí v celej EÚ bez ťažkostí alebo obmedzení, pokiaľ ide o uznávanie ich zručností a odbornej prípravy; konštatuje, že by to pomohlo zlepšiť imidž tohto priemyselného odvetvia a zatraktívniť ho;

44. domnieva sa, že generačná obnova nesmie viesť ku kolízii medzi generáciami a mala by zahŕňať rybárov všetkých vekových kategórií, ktorí zabezpečia vyvážený prístup k ekologickej a digitálnej transformácii, aby sa zaručilo, že sa nestratí dedičstvo skúseností;

45. zdôrazňuje strategickú úlohu digitalizácie pri modernizácii, dekarbonizácii a energetickej transformácii rybárskej flotily, čím sa zlepší aj prevádzková efektívnosť, bezpečnosť na mori a pracovné podmienky rybárov; zdôrazňuje, že poskytovaním podpory pre digitálne nástroje a systémy, ktoré zlepšujú navigáciu, predpovedanie počasia, komunikáciu a vysledovateľnosť, najmä v malých flotilách, sa podporí aj zníženie nákladov na palivo a prispeje k ekonomicky životaschopnejšiemu procesu dekarbonizácie; zdôrazňuje, že digitálna transformácia musí byť prepojená s primeranou odbornou prípravou, budovaním kapacít a navrhovaním inkluzívnych technológií, pričom sa musí zohľadniť rozmanitosť používateľov a zabezpečiť, aby digitálne riešenia prispievali k lepšiemu pracovnému prostrediu a spravodlivejšiemu rozdeleniu technologických prínosov naprieč týmto odvetvím;

46. zdôrazňuje, že je potrebné vykonávať energetické audity rybárskych plavidiel prostredníctvom ENRAF; trvá na tom, že optimalizácia a dodatočné vybavenie sa musia podporovať vždy, keď je to možné, s cieľom zlepšiť energetickú účinnosť plavidiel a podporiť využívanie technológií, najmä umelej inteligencie, na optimalizáciu rybolovných trás, aby sa rybolov dekarbonizoval cenovo dostupnejším spôsobom;

47. zdôrazňuje, že je dôležité zlepšiť zber, dostupnosť a využívanie environmentálnych, sociálno-ekonomických a prevádzkových údajov v odvetví rybárstva, a to aj prostredníctvom digitálnych nástrojov a prístupov participatívneho monitorovania; zdôrazňuje, že účinné a včasné údaje sú nevyhnutné na rozhodovanie založené na vedeckých poznatkoch a na prispôsobenie politík meniacim sa ekologickým a hospodárskym podmienkam; vyzýva na užšiu integráciu medzi znalostnými systémami vrátane vedeckého výskumu, tradičných ekologických poznatkov a prevádzkových údajov v reálnom čase

s cieľom podporiť pružnejšie, spravodlivejšie a udržateľnejšie riadenie rybárstva;

48. žiada, aby sa okrem úsilia o dekarbonizáciu a energetickú transformáciu vyčlenili osobitné finančné prostriedky na podporu úprav plavidiel, ktoré spĺňajú minimálne normy pre dobré podmienky pracovníkov, v súlade s požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a s medzinárodnými dohovormi v oblasti pracovných noriem v námornej doprave, ako je Dohovor Medzinárodnej organizácie práce z roku 2007 o práci v odvetví rybolovu, vrátane prístupu k pitnej vode, bezpečného ubytovania, primeranej výživy, ochrany pred únavou a zdravotnej starostlivosti; domnieva sa, že tieto zlepšenia sú nevyhnutné na zabezpečenie dôstojnosti v práci, na predchádzanie úrazom a podporu sociálnej udržateľnosti tohto odvetvia;

49. zdôrazňuje, že modernizácia, dekarbonizácia a energetická transformácia by mali prispieť aj k hospodárskej životaschopnosti, pracovným príležitostiam a konkurencieschopnosti odvetvia rybárstva EÚ a nesmú ohroziť ziskovosť tohto odvetvia ani strategickú potravinovú sebestačnosť EÚ;

50. zdôrazňuje, že investície do úpravy plavidiel, digitálnych nástrojov a kapacít na uchovávanie produktov rybolovu na palube môžu pomôcť znížiť prevádzkové náklady a emisie, zlepšiť kvalitu produktov a zvýšiť trhovú hodnotu úlovkov za predpokladu, že úsilie o splnenie stanovených cieľov sa podporí vedecky podloženým a koordinovaným riadením vo všetkých regiónoch a verejným a súkromným financovaním a dobre presadzovanými trhovými nástrojmi;

51. opakuje, že modernizáciu, dekarbonizáciu a energetickú transformáciu rybárstva treba vnímať ako súčasť širšej stratégie pobrežného a námorného rozvoja vrátane námorného priestorového plánovania, ochrany biodiverzity, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu a zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov; podčiarkuje, že je potrebný vyvážený a koordinovaný prístup, aby sa zabránilo marginalizácii rybárskych komunít; zdôrazňuje potenciál pozitívnych synergií medzi udržateľným rybolovom, ochranou oceánov, čistou energiou a miestnym rozvojom, ak sa riadia holistickými, inkluzívnymi, vedecky založenými a územne prispôsobenými rámcami;

52. poukazuje na to, že v nedávnej správe z pracovného seminára Európskeho parlamentu[18] sa navrhuje, aby sa v budúcich nástrojoch

---

18 Parlament, Workshop on the future of the EU fishing fleet – First assessment of Member States' ENRAF programmes for 2021 – 27 (Pracovný seminár o budúcnosti rybárskej flotily EÚ – prvé posúdenie programov ENRAF členských štátov na roky 2021 – 2027), tematická sekcia pre štrukturálne politiky a politiky súdržnosti, 19. novembra 2024.

podpory rybárstva zvážili menej obmedzujúce podmienky podpory na prvé nadobudnutie rybárskeho plavidla, obnovu alebo výmenu motorov a na zlepšenia plavidiel, ktoré si vyžadujú dodatočnú priestornosť, pričom by sa zároveň mali uplatňovať obmedzenia, aby sa zabránilo nadmernej kapacite alebo nadmernému rybolovu na úrovni jednotlivých segmentov flotily alebo celej vnútroštátnej flotily; zdôrazňuje, že zároveň by sa jednotlivým rybárskym plavidlám malo umožniť prispôsobiť sa hospodárskym, environmentálnym a sociálnym potrebám;

53. vyzýva preto na revíziu ustanovení o oprávnenosti, ktoré sú v súčasnosti stanovené v článkoch 13, 17, 18 a 19 nariadenia o ENRAF, s cieľom umožniť verejnú podporu modernizácie alebo výmenu plavidiel zameranú výhradne na zlepšenie bezpečnosti, pracovných a životných podmienok, energetickej efektívnosti a na prijatie udržateľných rybolovných techník; zdôrazňuje, že takáto podpora by nemala viesť k zvýšeniu rybolovnej kapacity alebo rybolovného úsilia a mala by byť podmienená dodržiavaním prísnych environmentálnych a sociálnych noriem a súčasne by mala zaručiť hospodársku životaschopnosť a generačnú výmenu, najmä v najvzdialenejších regiónoch a pobrežných oblastiach, kde z posúdení flotily vyplýva, že rybolovné úsilie je v rovnováhe s dostupnými zdrojmi;

54. trvá na tom, že treba uskutočniť preskúmanie ENRAF v polovici trvania a cielenú revíziu pravidiel SRP a príslušných usmernení s cieľom vyhovieť priestorovým a konštrukčným požiadavkám na skladovanie alternatívnych palív, energie a pohonných systémov a zvýšiť flexibilitu rámca pre štátnu pomoc, pokiaľ ide o výstavbu a modernizáciu plavidiel; žiada, aby sa zriadil osobitný núdzový fond na urýchlenie obnovy flotily, čím sa umožní realistický prechod na technológie čistej energie;

55. zdôrazňuje naliehavú potrebu riešiť nedostatok krytých pracovných priestorov, hygienických zariadení, vhodných priestorov na odpočinok a bezpečnostného vybavenia, ktorým v súčasnosti trpia mnohé plavidlá maloobjemového a tradičného rybolovu; konštatuje, že súčasné vymedzenia rybolovnej kapacity EÚ nerozlišujú medzi prevádzkovými oblasťami plavidla a oblasťami určenými na zlepšenie sociálnych a bezpečnostných podmienok na palube; zdôrazňuje, že to odrádza od investovania do zásadnej modernizácie, ako napríklad kryté pracovné priestory, priestory na odpočinok a hygienické zariadenia, ktoré sú zásadné pre zabezpečenie dôstojných pracovných a životných podmienok; vyzýva Komisiu, aby našla riešenie, ktoré by vyvážilo potreby pracovníkov v oblasti rybolovu s potrebou zabezpečiť, aby sa nezvýšila rybolovná kapacita flotily EÚ, najmä vylúčením priestornosti súvisiacej so sociálnou oblasťou a bezpečnosťou z výpočtu rybolovnej kapacity;

56. vyzýva Komisiu, aby na tento účel a pri zachovaní rámca a obmedzení, ktoré zabránia nadmernému rybolovu, vykonala hĺbkové preskúmanie ukazovateľov, ktorými sa meria rybolovná kapacita a vplyv rybolovu;

57. zdôrazňuje, že energetická transformácia odvetvia rybárstva si vyžaduje značné investície, ktoré nie sú vždy realizovateľné v prípade malých podnikov, ktoré sa spoliehajú iba na bežné zdroje; vyzýva Komisiu, aby z dekarbonizácie urobila prostriedok na podporu životaschopnosti pobrežného rybolovu v EÚ a zvážila dočasné a prispôsobené zvýšenie stropu pomoci de minimis v odvetví rybolovu a akvakultúry s cieľom podporiť zavádzanie nízkoemisných technológií, udržateľnú obnovu a/alebo adaptáciu flotily a energetickú efektívnosť v celom dodávateľskom reťazci, čo sa má vykonávať v spolupráci s odborníkmi v tejto oblasti flotily, aby sa stimulovali investície;

Vývoj a zavádzanie rybárskeho výstroja

58. zdôrazňuje, že inovácie v oblasti rybárskeho výstroja a techník by mali byť založené na najlepších dostupných vedeckých dôkazoch a mali by sa riadiť jasnými environmentálnymi cieľmi, prispievať k lepšej selektívnosti, znižovaniu vedľajších alebo náhodných úlovkov, minimalizácii rizík straty a opustenia rybárskeho výstroja, k optimalizácii trás plavidiel, hospodárskym prínosom a menšiemu vplyvu na morské biotopy; zdôrazňuje potrebu cielených verejných a súkromných investícií a regulačnej pomoci na podporu vývoja, testovania a rozširovania rybárskeho výstroja, ktorý zlepšuje ekologické výsledky aj prevádzkovú životaschopnosť udržateľných flotíl;

59. vyzýva Komisiu, aby podporovala inovácie investíciami do zvýšenia selektívnosti rybárskeho výstroja, zlepšenia prístavnej infraštruktúry a modernizácie rybárskych plavidiel s cieľom zlepšiť zdravotné, bezpečnostné a pracovné podmienky, zvýšiť energetickú účinnosť, znížiť emisie a zlepšiť kvalitu úlovkov;

60. pripomína, že pri vývoji a zavádzaní inovačného rybárskeho výstroja a techník treba dodržiavať zásadu predbežnej opatrnosti; zdôrazňuje, že pri vývoji a zavádzaní inovačného rybárskeho výstroja a technológií je nevyhnutné podporovať ekosystémový prístup s cieľom znížiť vedľajšie úlovky, minimalizovať náhodné úlovky, znížiť vplyv na morské dno a zlepšiť palivovú účinnosť; zdôrazňuje, že pilotné projekty a experimentálny rybolov by mali zostať obmedzené, pokiaľ ide o trvanie a počet plavidiel, s cieľom otestovať nové technológie výstroja a pohonu a zabezpečiť, aby nedošlo k ich rozsiahlemu zavádzaniu, kým sa vedecky, nezávisle a plne neposúdi ich environmentálny, sociálny a hospodársky vplyv a nepreukáže sa, že sú bezpečné a udržateľné;

61. zdôrazňuje naliehavú potrebu investovať do rybolovných technológií, ktoré znižujú nechcené úlovky, zlepšujú selektívnosť a minimalizujú narušenie ekosystému, a tieto technológie zavádzať; zdôrazňuje, že technologické transformácie v tomto odvetví treba ďalej uľahčovať časovo efektívnejším spôsobom a riadiť sa technologickou neutralitou a spoľahlivými vedeckými dôkazmi vrátane všetkých aspektov udržateľnosti; žiada, aby rozhodovacie procesy týkajúce sa schvaľovania výstroja, oprávnenosti financovania a regulačnej flexibility vychádzali z najlepších dostupných vedeckých poznatkov, boli v súlade so všetkými príslušnými politikami a predpismi a prispievali ku všetkým trom pilierom udržateľnosti;

62. vyzýva Komisiu, aby zohľadnila osobitosti jednotlivých morských oblastí a regionálne rozdiely, posilnila regionalizáciu a prispôsobenie viacročných plánov riadenia týmto cieľom selektívnosti a v úzkej spolupráci s poradnými výbormi a miestnymi flotilami uprednostnila používanie výstroja s menším vplyvom na ekosystémy, a to s prihliadnutím na sociálno-ekonomické vplyvy a zmenu klímy;

63. zdôrazňuje potrebu osobitných rozpočtových riadkov na financovanie výskumu dekarbonizácie a energetickej transformácie v budúcom viacročnom finančnom rámci, napríklad v rámci Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť a programu Horizont Európa;

64. zdôrazňuje, že prenosnosť vedeckých inovácií na rybárov môže byť ovplyvnená rizikom straty príjmov pracovníkov počas testovacích fáz; vyzýva Komisiu, aby zvážila finančnú podporu na zmiernenie tohto rizika a urýchlenie zavádzania výstroja, ktorý je selektívnejší a má menší vplyv;

65. uznáva rastúci prínos rybárov ku klimatickým opatreniam a k ochrane životného prostredia prostredníctvom činností, ako je zber morského odpadu vrátane strateného alebo opusteného rybárskeho výstroja; zdôrazňuje, že táto úloha by sa mala povzbudzovať a podporovať cielenými stimulmi, primeranou prístavnou infraštruktúrou a vytváraním doplnkových zdrojov príjmov spojených s cieľmi obehového hospodárstva; zdôrazňuje, že podpora ekologického prínosu rybárov pomáha posilňovať spoločenskú prijateľnosť povolania, posilňuje ich úlohu strážcov mora a prispieva k širším cieľom udržateľnosti a obnovy morského prostredia;

66. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila inkluzívne zapojenie všetkých príslušných zainteresovaných strán vrátane drobných rybárov, organizácií výrobcov a pobrežných komunít do navrhovania, vývoja a hodnotenia inovačného rybárskeho výstroja, a to na rozdiel od uplatňovania univerzálneho prístupu; zdôrazňuje, že participatívne riadenie posilňuje legitimitu, praktickosť a akceptáciu pravidiel a zároveň umožňuje začlenenie miestnych ekologických znalostí a osobných skúseností;

67. žiada, aby verejné politiky a nástroje financovania uprednostňovali podporu rybárov a komunít, ktoré používajú udržateľný výstroj a postupy prispievajúce k ochrane biodiverzity a dlhodobej stabilite zdrojov; zdôrazňuje, že uznanie a podpora udržateľných techník a ekosystémového prístupu k rybárstvu sú nevyhnutné na zabezpečenie odolnosti pobrežných komunít, zachovanie tradičných poznatkov a podporu spravodlivej a inkluzívnej transformácie v tomto odvetví;

68. vyzýva na integráciu systémov detekčných technológií založených na umelej inteligencii s cieľom podporiť selektívne rybolovné postupy, zlepšiť informovanie o úlovkoch a znížiť nechcené úlovky; domnieva sa, že kombinovaním inteligentných technológií s inovačným vybavením možno zvýši selektívnosť a environmentálnu výkonnosť;

69. zdôrazňuje, že riadenie rybárskeho výstroja a rybolovných techník by malo byť založené na inkluzívnych a adaptívnych rámcoch riadenia, ktoré odrážajú rozmanitosť flotíl, morských oblastí a rybolovných postupov v celej EÚ, a poukazuje na to, že je dôležité zabezpečiť, aby bol tento regulačný rámec jasný, predvídateľný a s dlhodobými politickými cieľmi; zdôrazňuje, že treba posilniť spoluprácu medzi vedcami, rybármi a orgánmi pri vývoji, testovaní a hodnotení nového výstroja, čím sa podporí vzájomná dôvera a spoločná zodpovednosť za udržateľné výsledky; požaduje, aby časovo efektívne rozhodovacie procesy boli transparentné, participatívne a schopné integrovať vyvíjajúcu sa sociálno-ekologickú realitu v praxi;

70. zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť meranie rybolovného úsilia prostredníctvom nástrojov riadenia, ktoré nie sú založené výlučne na dňoch na mori, a začať zohľadňovať skutočný čas, počas ktorého sa výstroj používa na lov – „čas ponorenia“ alebo „aktívny rybolov“; žiada preto, aby sa vo vhodných prípadoch preskúmali vymedzenia pojmu „rybolovné činnosti“ v právnych predpisoch EÚ tak, aby lepšie odrážali odlišné prevádzkové charakteristiky rybárskeho výstroja a prispievali k spravodlivejšiemu a účinnejšiemu riadeniu rybolovného úsilia;

71. podporuje pilotné projekty a zdôrazňuje ich význam ako demonštrátorov inovácií a tiež ako odrazových mostíkov k dosiahnutiu úrovne technologickej vyspelosti, ktorá je nevyhnutná na získanie potrebných schválení a na pripravenosť na komercializáciu a zavádzanie vo väčšom rozsahu; požaduje monitorovanie najúčinnejších pilotných projektov, aby sa predišlo duplicite predložených projektov, resp. zabránilo neúspechu projektov, ktoré sú aj tak účinné;

72. poukazuje na to, že rybári môžu pri účasti na pilotných projektoch utrpieť straty úlovkov a príjmov; zdôrazňuje, že uplatňovanie pravidiel ENRAF na pilotné projekty obmedzuje určité experimentovanie v praxi; vyzýva Komisiu, členské štáty a regionálne

orgány, aby rozvíjali využívanie „živých laboratórií“ na zosúladenie inovácií s miestnymi iniciatívami s cieľom umožniť praktické testovanie, aby sa zabezpečilo, že nové inovácie budú fungovať v praxi a nebudú prestavovať zbytočnú záťaž pre toto odvetvie;

73. požaduje, aby sa vytvoril spoločný rámec EÚ pre označovanie a vysledovateľnosť, ktorý umožní spotrebiteľom a kupujúcim identifikovať produkty rybolovu, ktoré spĺňajú prísne environmentálne, sanitárne a sociálne normy;

74. zdôrazňuje, že úspech ekologickej a digitálnej transformácie v odvetví rybárstva vrátane jeho dekarbonizácie a energetickej transformácie závisí od dostupnosti kvalifikovaných a dobre vyškolených pracovníkov; vyzýva na lepšie využívanie existujúcich programov EÚ, ako sú Erasmus+, Európsky sociálny fond plus a ENRAF, s cieľom podporovať formálnu a neformálnu odbornú prípravu v oblasti bezpečnosti pri práci, digitálnych nástrojov, environmentálneho povedomia a udržateľných rybolovných techník; zdôrazňuje, že je dôležité uznávať a financovať odbornú prípravu potrebnú na zavedenie a využívanie nových technológií a motorov, ako aj praktických zručností získaných na základe skúseností a uľahčiť medzigeneračný prenos poznatkov; podčiarkuje, že odborná príprava by mala byť nepretržitá, inkluzívna a prispôsobená vyvíjajúcim sa potrebám rybárov a pobrežných komunít, najmä vo vzdialených a štrukturálne znevýhodnených oblastiach;

75. zdôrazňuje potenciál odvetví akvakultúry, chovu mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov a pestovania rias, čo sa týka znižovania uhlíkovej stopy nášho potravinového systému; víta, že sa čoraz častejšie uplatňujú nízkouhlíkové postupy, ako je udržateľné krmivo a používanie dekarbonizovaných nákladných člnov, a vyzýva preto, aby sa takéto technológie rozvíjali vo väčšom rozsahu v chovoch, v ktorých je to vhodné; zdôrazňuje, že budúci vývoj by mal uprednostňovať udržateľných výrobcovia v oblasti akvakultúry, ktorí nespôsobujú škody na morskej biodiverzite a zároveň vytvárajú sociálno-ekonomické prínosy pre pobrežné komunity;

76. zastáva názor, že vytvorenie spoločnej politiky v oblasti akvakultúry na rovnakej úrovni ako SRP spolu s prijatím kvantifikovaných cieľov rozvoja akvakultúry môže primerane prispieť k dobre zváženému procesu dekarbonizácie a energetickej transformácie modrého hospodárstva EÚ;

77. zdôrazňuje, že jasný a súdržný právny rámec s merateľnými kritériami a ukazovateľmi udržateľnosti je dôležitý pre usmerňovanie a sledovanie rozvoja akvakultúry v EÚ vrátane lepšieho námorného priestorového plánovania; vyzýva preto na zvýšenie investícií a politík na podporu udržateľnej morskej a vnútrozemskej akvakultúry, chovu mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov a pestovania rias ako neoddeliteľnej súčasti európskej stratégie pre nízkoemisné modré

hospodárstvo a na zvýšenie odolnosti akvakultúry voči vplyvom zmeny klímy;

°

° °

78. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.